

Jaime Peñafiel: «L'abdicació de Joan Carles I va ser un complot familiar»

El periodista, especialitzat en la Casa Reial, assegura que "Felip VI no ha sabut mostrar empatia amb els sentiments dels catalans"

Jaime Peñafiel | Adrià Costa

La casa de Jaime Peñafiel és un àlbum de paper couché. Hussein de Jordània, Mohamed Reza Pahlevi, Farah Diba, Joan Carles I, Letizia (sí, també Letizia), Carles d'Anglaterra... Peñafiel deu ser dels pocs periodistes (l'únic?) que ha mantingut una conversa amb el duc d'Edimburg, de qui és coneguda la fòbia envers la canallesca.

Però abans d'especialitzar-se en cases reials, Peñafiel va conrear altres camps de la professió, des del seguiment de viatges papals fins a cròniques de guerra, com Vietnam. En aquesta entrevista repassa l'estat de la dinastia no se sap si molt feliçment regnant. I el seu criteri -formes versallesques i llengua viperina- és força demolidor.

- La primera pregunta sembla obligada. Com és que té tanta mania a la reina Letizia?

- No, jo no tinc cap mania a ningú. Sóc un periodista crític i independent, gens cortesà, a diferència de l'estil de la premsa espanyola, que és molt cortesana. La gent té l'obligació de comportar-se correctament. Si no ho fa, s'ha de dir. Aquesta noia és coherent. Quan van anunciar el seu

nuviatge, va dir a Felip: "Deixa'm parlar a mi". I és el que ha anat fent. És una persona amb molt de caràcter, cosa que està molt bé, però ella oblida una cosa: és una consort. Ella no és la titular. No és reina. La *jefatura* de l'Estat no és bicèfala. Sofia ho va dir, que ella no era reina i que el seu títol era el de princesa de Grècia.

- Creu que ella no ha assumit aquest paper?

- No. Ella ha arribat a dir que era reina de nou a dues. I no, ella és consort les 24 hores.

- S'acaben de celebrar 40 anys de Constitució i és moment per fer una revisió de la més alta magistratura. Com veu l'estat de salut de la monarquia?

- Tots els monarques del món haurien de recordar la frase del rei Faruk d'Egipte després de ser derrocat pel coronel Naguib: "En pocs anys, només quedaran cinc reis al món, els quatre de la baralla de cartes i el d'Anglaterra". La monarquia és una institució medieval. També cal dir que a Espanya la Transició va ser possible gràcies al rei Joan Carles, i en això mereix el reconeixement de tots.

- No es considera monàrquic?

- No! Jo he estat joancarlista, com quasi tothom. Cosa que és un error perquè s'ha de donar suport a la institució, no a les persones. A Espanya hi ha molt pocs monàrquics. Ens vam fer joancarlistes molts quan Joan Carles va pilotar la Transició de manera perfecta. Però ell ja no és el cap de l'Estat. Tampoc sóc republicà. Jo ara estic orfe i no sé el que sóc.

Jaime Peñafiel. Foto: Adrià Costa.

- Durant molts anys, després del 23-F, hi va haver cert enamorament de l'esquerra amb

Joan Carles. Creu que això s'ha acabat?

- Joan Carles venia d'una època en què va ser humiliat pel franquisme. Això el va forjar i el va humanitzar, i va comprendre els sentiments i humiliacions dels espanyols. Va ser molt intuïtiu. Joan Carles no és pas una persona d'esquerres, sinó de dretes, com tots els reis. Però sabia que els qui podien fer inviable el seu regnat eren les esquerres. La dreta, encara que tampoc molt monàrquica, era més respectuosa amb les institucions. I es va abocar cap a l'esquerra. Fixi's en com saludava Felipe González i com ho feia amb José María Aznar. En canvi, Felip va créixer ja com a fill de rei. No té la formació del pare.

"Que el rei Felip és el més ben format de la història ho diu la premsa cortesana"

- Però s'ha dit que és el rei més ben format de la història.

- Això ho diu la premsa cortesana. En quines universitats ha estat? En cap d'important. Ni a Oxford ni a Cambridge. Ha estat en universitats espanyoles que no llueixen en els millors rànquings. Felip és una bona persona sense esforç, però res més. No pot fer tampoc com el seu pare. L'esquerra d'ara no és la del temps de Felipe González. No té carisma i la consort no l'ajuda. En això es va acabar. Les monarquies s'han de modernitzar però ho han fet a través de matrimonis amb unes noies que en algun cas han aportat modernitat, però en la majoria de casos, vulgaritat. És el cas de Mette-Marit, de Noruega. Jo vaig ser al casament i va ser impresentable. Fins i tot havia estat relacionada amb baixos fons.

- Els reis no es poden casar amb qui vulguin?

- El comte de Barcelona va dir en una ocasió que s'han de casar amb qui vulguin, però també amb qui han de casar-se.

- Abans ha destacat els èxits polítics de Joan Carles. Quin ha estat el seu pitjor error?

- Haver abdicat.

- Què em diu?

- És cert que hi havia molts motius per forçar l'abdicació. Es va parlar de la intervenció de Felipe González, de Pérez Rubalcaba. Però l'abdicació no va ser de tipus polític. Va ser un complot familiar.

Per Jaime Peñafiel, l'abdicació de Joan Carles I la van cuinar la reina Sofia, Felip i Letizia. Foto: Adrià Costa.

- Qui hi va intervenir, segons vostè?

- Tres persones. La reina Sofia, que tenia motius per les moltes infidelitats i desamor de Joan Carles. Després, Letizia volia que el seu marit fos rei. I Felip, perquè creia que la institució travessava un moment molt crític per una suma de factors, des de les amigues entranyables als econòmics i de salut. Joan Carles ja havia patit caigudes, etcètera. Hi va haver una data clau, la Pasqua Militar del 2014, el 6 de gener, quan el rei es va perdre llegint el seu discurs. El 5 va ser el seu aniversari i l'havia passat amb la seva amiga entranyable, Corinna. Havia arribat a Madrid a les sis del matí i estava cansat. Aquell dia van pensar que havia arribat el moment. Però es van equivocar perquè Felip no estava preparat i no sabia el que li venia a sobre amb la crisi catalana. El dia de l'abdicació, fins i tot es van deixar el document oficial sobre la taula i la vicepresidenta Santamaría el va agafar.

- Corinna no va ser un greu error?

- Crec que els espanyols, en general, són indulgents en els aspectes amorosos dels reis. No ho són tant amb els escàndols econòmics. Han fet més mal a la monarquia els afers econòmics que els sentimentals. Ara, l'origen de la fortuna de Joan Carles és legal.

- Què vol dir legal?

- Quan hi va haver la crisi del petroli, el 1973, Franco li va demanar al príncep que aprofités les seves bones relacions amb la Casa de Saud perquè Espanya no patís els efectes de la crisi. I Joan Carles va anar a Riad i va aconseguir que a Espanya no li faltés subministrament. Franco, com a agraïment, va decidir que Joan Carles obtingués un percentatge per cada barril de petroli. Aquest és l'origen de la seva fortuna. No era molt ortodox però era legal. Joan Carles es va acostumar a les comissions. Però moltes informacions que apareixen en mitjans internacionals

sobre la seva fortuna estan farcits d'errors, i han arribat a incloure en la seva fortuna patrimoni nacional i el Palau Reial. Home, això no.

"Amb Joan Carles al tron, la situació a Catalunya seria diferent"

- Creu que amb Joan Carles en el tron, la situació a Catalunya seria diferent?

- Home, és clar! Joan Carles tenia la capacitat de reunir entorn seu persones de posicions molt diferents i que es possessin d'acord. La situació a Catalunya no és d'ara. És un conflicte antic. El tema de Catalunya és de sentiments i això és molt difícil de combatre. Joan Carles va saber torejar tot això i, en canvi, a Felip li falta encant. No té ma esquerra.

- A Catalunya, el discurs del rei el 3 d'octubre va suposar una ruptura de la majoria de la societat catalana (no només els independentistes) amb el monarca. Què li va semblar?

- Que Joan Carles no hagués fet aquell discurs. A Felip li va faltar empatia.

Jaime Peñafiel, a la seva residència de Madrid. Foto: Adrià Costa

- Què aconsellaria a Felip VI sobre Catalunya?

- Que tingués en compte els sentiments dels catalans i mostrés empatia, cosa que no ha estat capaç de fer. El problema de Catalunya s'ha de reconduir. Però jo no sé com, no sóc polític.

- La política de repressió...

- És un error. Rajoy va cometre errors davant el conflicte.

- Dels personatges que han passat per Palau, quin ha estat el més pernicios i el més positiu?

- El més positiu, sens dubte, va ser el general Sabino Fernández Campo. Va ser el símbol de la lleialtat. L'únic que li deia les veritats. Una vegada que el rei va patir una caiguda a Baqueira i va tornar en camilla a Madrid, Sabino li va dir: "Senyor, els reis només tornen així després d'una guerra". A vegades aquest tipus de gent acaben sent incòmodes. I al final va prescindir d'ell.

- La nit del 23-F hagués estat diferent a la Zarzuela sense Fernández Campo?

- Sobre aquella nit només podien parlar Sabino Fernández Campo, el general Armada -tots dos morts- i el rei Joan Carles, que no parlarà mai. La resta són fantasies.

- I el cortesà més pernicios?

- Joan Carles sempre va tenir amics perillosos. De fet, un rei no ha de tenir amics. Mario Conde va ser un d'ells, Manuel Prado un altre... A Prado, va arribar un dia que li va ser vetat l'accés a Palau.

- El regnat de Felip VI ha complert ja quatre anys. El balanç que en fa vostè és negatiu.

- Jo li veig tristesa al rei. Els problemes que té són molt grans. Començant per casa seva. L'incident a la catedral de Palma entre Letizia i Sofia va impactar. Però als pocs dies Sofia va perdre la dignitat davant de la clínica en què estava Joan Carles, fent el paripé amb la seva jove. Ha estat dels moments més negatius per la monarquia en anys.

Hi ha molts records a les vitrines de la casa de Peñafiel. Foto: Adrià Costa.

- Com definiria la personalitat de Sofia?

- Sofia va cometre un error que va ser emparar el matrimoni de tots els seus fills. En el cas de Felip, tenia motius: era qui va ajudar la seva mare en els seus conflictes matrimonials. Quan li diu que es casarà amb una periodista divorciada, Sofia li va donar suport. Joan Carles, no. Felip va viatjar als Estats Units i hi va haver un dia, una Pasqual Militar, en què Felip no va venir per acompanyar el rei, i això va ser un símptoma de la gravetat del problema. Al final, Joan Carles va haver d'acceptar el matrimoni. Sobre Sofia, cal recordar la frase de Joan Carles ("és una gran professional"), potser no és un elogi molt generós, però sabia el que deia. Sofia sabia exercir el seu ofici. És filla de rei i pertany a una dinastia que ha regnat a Europa. A Letizia no se li pot demanar gaire, és neta d'un taxista.

"Letizia és neta d'un taxista i no se'n pot esperar gaire"

- Deu estar contenta Letizia quan el sent a vostè dient això.

- Un dia, en un acte públic, em va cridar l'atenció per haver escrit que era neta de taxista. Però jo no ho deia amb mala intenció. Em va dir que abans d'escriure havia de trucar a la Zarzuela. Però home, això és el que no s'ha de fer. També s'ha d'admetre que entrar en una Casa Reial ha de ser difícil. I ella es va trobar amb dues cunyades, que són pitjor que una sogra. Va topar amb dues infantes que van ensenyar les urpes. Mai els va agradar la dona elegida pel seu germà.

- És encara molt petita, però com veu a la princesa Leonor? Apunta maneres?

- És una nena de tretze anys! Però tenim una premsa tan cortesana que fa poc algú va escriure: "Serà una gran reina". Però si encara no sabem ni tan sols si podrà regnar. Recentment, es va dir que havia pronunciat el seu primer discurs. L'únic que va fer va ser llegir un article de la Constitució, que el va llegir molt bé perquè la seva mare és periodista i imagino que la devia ajudar. És una nena. Deixem que creixi. Crec que va ser un error del seu pare d'atorgar-li el Toisó d'Or.

- Aquest saló està ple de fotografies de personatges de la reialesa. De tots els personatges que ha conegut, quin l'ha impactat més?

- Potser el xa de l'Iran. Vaig ser a Teheran en el moment final. Després, estant ell ja a l'exili, vaig tenir-hi un encontre i em va sorprendre quan em va preguntar: vostè entén el que ha passat? Jo li vaig dir que no i que potser si en les primeres manifestacions s'hagués llançat els tancs contra elles, potser s'hagués aturat la revolta. Ell va quedar molt pensatiu. Se sentia molt traït perquè tots els antics aliats li van donar l'esquena. A l'exili, ningú no el rebia. Fins que Sadat el va acollir a Egipte. He mantingut una bona relació amb l'emperadriu Farah, que va perdre una filla per les drogues, com jo. També vaig admirar molt Hussein de Jordània, un home de gran valor. No he vist més caps d'estat junts que en el seu enterrament.

Jaime Peñafiel: "Letizia es va trobar amb dues cunyades, que és pitjor que una sogra". Foto: Adrià Costa.